

Puntaroiva asukaspaneeli 2025 - suositukset

"Hyvinvointialue on velvoitettu
toteuttamaan säästöjä alijäämän
kattamiseksi.

Miten hyvinvointialueen tulisi toteuttaa
säästöt?"

Aluevaltuusto 22.5.2025

Puntaroiva asukaspaneeli 2025

- **Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on toteuttanut puntaroivan asukaspaneelin Sitran (Suomen itsenäisyyden juhlarahasto) Uudet vaikuttamisen tavat -hankkeessa.**
 - Hankkeen toiminta tähtää siihen, että suomalaisilla olisi paremmat mahdollisuudet saada äänensä kuuluviin ja vaikuttaa myös vaalien välillä
- **Toteutettu asukaspaneeli oli Keusoten alueen 3.**
 - Asukaspaneelissa on edustava otos eri taustaisia ihmisiä kokoontuu käsittelemään Puntaroinnille esitettyä ydinkysymystä.
 - Panelistit kuulevat asiantuntijoita ja muodostavat loppulausuman, joka sisältä ratkaisuehdotuksia tai kannanottoja esitettyyn ydinkysymykseen.
- **Loppulausumaan nostetut asiat**
 - Ovat panelistien yhteisen työskentelyn tulos
 - Eivät heijastele kenenkään yksittäisen panelistin mielipiteitä
 - Järjestäjät tai asiantuntijat eivät osallistu loppulausumaan nostettavien toimenpiteiden päättämiseen
 - Asukaspaneeli luovuttaa loppulausuman Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen valtuustolle 22.5.2025
- **Kevään 2025 puntaroinnin ydinkysymys**
 - Hyvinvointialue on velvoitettu toteuttamaan säästöjä alijäämän kattamiseksi. Miten hyvinvointialueen tulisi toteuttaa säästöt?”

Miten puntaroiva kansalaiskeskustelu toimii?

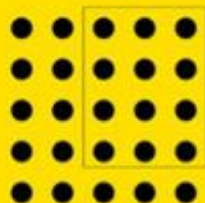
1 AIHEEN VALINTA JA TEHTÄVÄNANTO

Keskustelulle valitaan aihe ja määritellään sen käsittelytapa päätöksenteossa.

2 OSALLISTUJA-VALINTA

Kohdejoukosta valitaan satunnaisotannalla edustava kokoonpano. Tarvittaessa käytetään kiintiöintiä.

3 PEREHTYMINEN AIHEESEEN

Osallistujat kuulevat riippumattomia asiantuntijoita ja eri kantoja edustavia tahoja ja kysyvät kysymyksiä.

4 PUNTAROINTI

Osallistujat puntaroivat käsiteltävään kysymykseen liittyviä tosiseikkoja ja näkemyksiä.

5 YHTEINEN PÄÄTÖKSENTEKO

Osallistujat tuottavat yhteisen julkilausuman, joka sisältää perusteltuja kannanottoja ja suosituksia päättäjille. Päätöksistä äänestetään tarvittaessa.

6 JULKAISEMINEN JA SEURANTA

Julkilausuma luovutetaan keskustelun toimeksiantajalle ja julkaistaan suurelle yleisölle. Aiheen käsittelyä päätöksenteossa seurataan ja julkista keskustelua jatketaan järjestämällä esimerkiksi seurantatapahtuma.

Kevään 2025 puntarointiprosessin kulku

**Keskiviikko
7.5.2025
klo 17.00-20.00**

Ryhmäytyminen

Aiheeseen perehtyminen
asiantuntijapuheenvuoroja

Yhteisen ymmärryksen luominen

**Lauantai 10.5.2025
klo 9.00-15.00**

Säästötoimenpiteiden pohdintaa
pienryhmissä. Kolmen keskeisen
teeman pohjalta

1. Säästöt palveluista
2. Säästöt palvelujen
tuottamisen tavoista
3. Säästöt tiloihin liittyen

Tekoälyä hyödynnettiin päivän
aikana tuotettujen materiaalien
ryhmittelyssä ja
teemoittamisessa.

**Lauantai 17.5.2025
klo 9.00-15.00**

Ryhmien uudelleen jako

Suosittelusten ja kannanottojen
työstäminen ryhmittäin

Suosittelusten parantaminen

Suosittelusten pisteytys
henkilökohtaisen äänestyksen
kautta

Loppulausumaan kirjattiin
suositukset ja kannanotot
ryhmäkohtaisesti. Ne
hyväksyttiin yhdessä.

Puntaroinnin jälkeen

Loppulausuman viimeistely

Loppulausuman luovutus
aluevaltuustolle 22.5.2025

Loppulausuman lähettäminen
panelisteille

Loppulausuman toteutumisen
seuranta toimenpidetaulukkojen
avulla

Loppulausuman ja prosessin
esittely uusille päättäjille, syksy
2025

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Puntaroivan asukaspaneelin suositukset

1. Ennaltaehkäisevät palvelut

- 1.1. Ennaltaehkäisyyn panostaminen mielenterveyspalveluissa, jotta raskaampien palvelujen tarve vähenee
- 1.2. Resurssien ohjaaminen ennaltaehkäiseviin palveluihin ja asiakkaiden ohjaaminen kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden piiriin
- 1.3. Omahoitotiimin ja etäpalvelujen edistäminen mahdollistaa säästöjä
- 1.4. Mahdollistetaan ikääntyneiden ja vammaisten kotona asuminen pidempään liikkuvilla palveluilla ja tukemalla omaishoitajia rahallisesti

2. Digipalvelut / Digitaaliset ratkaisut

- 2.1. Digipalvelujen hyödyntäminen laajemmin eri palveluissa
- 2.2. Digitalisaation tehokas hyödyntäminen

3. Sujuvat asiakaslähtöiset prosessit

- 3.1. Palveluun hakeutumisen ja asiakaskontaktin tehostaminen ja sujuvoittaminen
- 3.2. Palveluiden kehittäminen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti paremmin resursseja kohdistaen

4. Tiedon toimiva jakaminen omista ja yhteistyötahojen palveluista

5. Toiminnan ja tilojen tehostaminen

- 5.1. Tilojen käytön tehostaminen saavutettavuus varmistuen
- 5.2. Hallinnon/organisaation tehostaminen

1. Ennaltaehkäisevät palvelut

1.1. Ennaltaehkäisyyn panostaminen mielenterveyspalveluissa, jotta raskaampien palvelujen tarve vähenee (painoarvo ka, 9,20)

SÄÄSTÖ: Monipuoliset yhteydenottomahdollisuudet vähentävät lähivastaanottojen tarvetta

SÄÄSTÖ: Ennakointi ja varhainen puuttuminen vähentävät käyntimäärätarpeita ja kokonaiskustannuksia

Perustelut: Ennaltaehkäisy vähentää raskaamman palvelun tarvetta

- Ehdotetut toimenpiteet: Mielenterveyspalveluissa on tarjottava monipuoliset yhteydenottotavat, jotta asiakas pääsee ja uskaltaa hakeutua palveluun matalalla kynnyksellä esim. chat, etävastaanotto videolla, pop-up jalkautuva palvelu, anonyymit virtuaaliset ryhmät. Anonyymi osallistuminen varmistettava. Lisäksi tärkeää on, että palvelua on tarjolla,
 - a. lähellä nuoria (esim. kouluissa)
 - b. nopeasti
 - c. varmistetaan, että tiedottaminen toimii eli nuoret tietävät saatavilla olevista palveluista ja ymmärtävät, että yhteydenoton voi tehdä pienestäkin asiasta.Muistettava myös some tiedotuskanavana esim. instagram, snapchat, (tiktok)

1.Ennaltaehkäisevät palvelut

1.2. Resurssien ohjaaminen ennaltaehkäiseviin palveluihin ja asiakkaiden ohjaaminen kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden piiriin (ka. 8,20)

Matalan kynnyksen palvelut mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ikäryhmittäin:

- Lapset ja nuoret, esim. chat
- Ikääntyneet "avoin päivähoito", jotta ei kuormiteta terveydenhuollon palveluita
- Työikäiset

Perustelut:

- Ennaltaehkäisevien palvelujen turvaaminen säästää rahaa, liika säästäminen tulee kalliiksi
- Palveluketjujen sujuvoittaminen ja omahoitaja/tiimimallin vahvistaminen vähentää päällekkäistä työtä
- Suunnitelmallinen iäkkäiden terveysterveyspalvelu vähentää päivystyskäyntejä
- Kotisoitot ja kotiuttamisen prosessin tarkastelu. Lisätään tukea kotiutumiseen. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon palvelu kalliimpaa kuin kotona.
- Säästäminen erikoissairaanhoidosta (säästöt toteutuvat, kun panostetaan ennalta ehkäisevään työhön)
- Keusoten henkilöstön tietämyksen lisääminen tarjolla olevista kolmannen sektorin palveluista ja yhteistyön vahvistaminen helpottaa ohjaamista kevyempien palvelujen piiriin
- Keusoten kustannuksia säästyy, kun asukkaat käyttävät mahdollisimman paljon järjestöjen tarjolla olevia palveluja

1. Ennaltaehkäisevät palvelut

1.3. Omahoitotiimin ja etäpalvelujen edistäminen mahdollistaa säästöjä (ka. 8,08)

Omahoitotiimi huomioi asiakkaan / perheen kokonaistilanteen:

- Hyvinvoinnin ja palvelutarpeen kokonaisarvio mahdollistaa paremmin ennaltaehkäiseviin palveluihin ohjaamisen
- sairas puoliso/vanhemmat (omaishoitaja)
- vammaispalvelut
- pienet lapset
- mielenterveys- ja päihdepalvelut

Etäpalvelut:

- Etäpalveluilla säästöjä; tilat / tilavuokrat.
- Hoitajan kotiin viettävät palvelut
- Säästää sairaalan / terveyskeskuksen vuodepaikoissa.
- Liikkuva sairaala tai kotisairaalan sairaanhoitaja tekee arvion lääkärin konsultaation tarpeesta. Lääkärin konsultaatio voidaan toteuttaa etäyhteytenä. Kaikkien aikaa ja kustannuksia säästyy.
- Tukemalla omaishoitajien työtä, ehkäistään raskaamman hoidon tarve. Omaishoitajan kuormituksen vähentämien ja elämänlaadun ylläpitäminen

1. Ennaltaehkäisevät palvelut

1.4. Mahdollistetaan ikääntyneiden ja vammaisten kotona asuminen pidempään liikkuvilla palveluilla ja tukemalla omaishoitajia rahallisesti (ka. 8,00)

SÄÄSTÖ: Vähennetään tarvetta kalliille palveluasumiselle mahdollistamalla omaishoitajana toimiminen erityisesti työssäkäyville (esimerkiksi osa-aikatyö)

SÄÄSTÖ: Vähennetään tarpeettomia päivystys- ja ambulanssikäyntejä tarjoamalla liikkuvia palveluja kotiin vähemmän vaativiin tarpeisiin esim. kotisairaala, liikkuva sairaala > huom. Ei koko kohderyhmä, vaan tunnistettava keiden kohdalla liikkuva palvelu on kustannusvaikuttavaa

Perustelut: Inhimillisempi, yksilöllisempi ja yksinäisyyttä ennaltaehkäisevä vaihtoehto. Perusteena kasvava ikääntyneiden määrä ja asumispalvelupaikkojen korkeat kustannukset.

2. Digipalvelut / Digitaaliset ratkaisut

2.1. Digipalvelujen hyödyntäminen laajemmin eri palveluissa (ka. 8,40)

- Digipalvelu on toimiessaan nopea ja tehokas.
- Digipalvelut tavoittavat hyvin työikäiset ja nuoret asiakkaat.
- Vapauttaa resursseja lähipalveluista niille, jotka eivät käytä digipalveluita.
- Vähentää vastaanottotilojen tarvetta.
- Madaltaa kynnystä hakea palveluja.

2. Digipalvelut / Digitaaliset ratkaisut

2.2. Digitalisaation tehokas hyödyntäminen (ka. 8,16)

- Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään matalan kynnyksen palvelujen hoidon- sekä palvelujen tarpeen arvioinnissa
- Tilannekartoitukset (esim. mittaukset, kartoituslomakkeet, asukkaan toiveet, älykellon data) voisi toteuttaa diginä etukäteen

Perustelut:

- Laadukkaalla tilannekartoituksella varmistetaan asiakkaan ohjautuminen oikean ja kustannustehokkaan palvelun piiriin. Mahdollistaa myös tehokkaamman etähoidon.
- Tehokkaalla viestinnällä varmistetaan se, että asiakas tietää, mitä palvelua on tarjolla eikä hakeudu väärään palveluun
- Sujuvoittaa vastaanottoaikoja ja vähentää resursseja.
- Jo olemassa olevia järjestelmiä hyödyntämällä ei lisätä kustannuksia.
- Mahdollisuus seurata oman tilanteen etenemistä vähentää häiriökysyntää

3. Sujuvat asiakaslähtöiset prosessit

3.1. Palveluun hakeutumisen ja asiakaskontaktin tehostaminen ja sujuvoittaminen (ka. 8,20)

SÄÄSTÖ: Henkilökunnan resurssit tehokkaammassa käytössä, kun vastaanottoajat ovat sopivan pituisia eikä peruuttamattomia aikoja kerry

SÄÄSTÖ: Vältetään hyödyttömät käynnit, yhteydenotot ja säästetään aikaa, kun poistetaan tarpeettomat hoidontarpeenarvioinnit ja hyödynnetään asiakkaan itsearviointia etenkin hammashoidossa (esim. asiakas tunnistaa tarpeen hammaskiven poisto, hänen ei tarvitse käydä ensin hoidontarpeenarvioissa)

SÄÄSTÖ: Vahvistetaan omatiimimallia, jolloin tunnetaan asiakkaan tarpeet ja hoito voidaan kohdistaa tehokkaasti.

SÄÄSTÖ: Tekoäly tehostaa ja nopeuttaa kirjaamista sekä taustatietojen tiivistämistä

Perustelut / toimenpiteet:

- Varmistetaan, että asiakas saa tiedon ajanvarauksista
- perustelut: tiimikäsittely auttaa joustavien ja järkevien vastaanottoaikojen suunnittelussa, vähentää henkilöstön vaihtuvuudesta aiheutuvaa epäjatkuvuutta, katkeamattoman hoitoketjun varmentaminen (myös perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä), vuorovaikutteinen yhteydenpito asiakkaaseen, toiminnan tehokkuuden seuraaminen, ennaltaehkäisevä ongelmien ratkaisu
- Esim. mahdollistetaan neuvolassa 60min ajan sijaan 30min aika niille, joilla ei huolia, joka mahdollistaa pidemmät ajat heille, jotka niitä tarvitsevat (jos on useampia lapsia ja ei ongelmia > lyhyt aika tai etäaika riittää)

3. Sujuvat asiakaslähtöiset prosessit

3.2. Palveluiden kehittäminen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti paremmin resursseja kohdistaen (ka. 8,16)

Tarkempi asiakkaan tarpeiden arviointi ajanvarauksen yhteydessä.

- Tapaamisaikoja voidaan tarvittaessa lyhentää, jos ennakkokartoitus tehdään hyvin ennen tapaamista.

Etävastaanottokäytäntöjen kehittäminen.

- Esim. chat.

Liikkuvien palvelujen kehittäminen.

- Kiinteitä toimipaikkoja voidaan osin korvata liikkuvilla palveluilla.
- Ihmisten arjen keskelle jalkautuvia palveluita.

4. Tiedottaminen

Tiedon toimiva jakaminen omista ja yhteistyötahojen palveluista (ka. 7,84)

- Esim. oman jonotustilanteen näkeminen ilman yhteydenottoa ammattilaiseen.
- Asiakkaiden ohjautuminen oikeisiin palveluihin omatoimisesti (myös kolmannen sektorin palvelut).

Tiedon pitää olla selkeää, ymmärrettävää ja tavoitettavaa.

5. Toiminnan ja tilojen tehostaminen

5.1. Tilojen käytön tehostaminen saavutettavuus varmistaen (ka. 7,48)

- Neuvottelut kuntien kanssa tilojen vuokrista ja käytöstä. Vuokratason tarkistaminen palvelujen turvaamiseksi.
- Selvitetään tilojen yhteiskäyttömahdollisuuksia muiden toimijoiden kanssa.

5. Toiminnan ja tilojen tehostaminen

5.2. Hallinnon/organisaation tehostaminen (ka. 6,54)

- Hallinnon / palkkojen tarkistaminen
- Kokouspalkkioiden tarkastelu
- Poliittisen päätöksenteon rakenteen tarkastelu
- Kokousten hyödyn tarkastelu
- Hankintojen ja ostopalveluiden tarkastelu
- Hoitotarvikejakelun tarkastelu esim. yksilön tarpeen määrittely / esim. inkontinenssisuojat

Perustelut: Hukan poistaminen ja kustannustehokkuus

Puntaroivan asukaspaneelin kannanotot

- Mitä tahansa tehdään, niin ensin tulisi tehdä vaikutusten ennakoarviointi ja sen jälkeen seuranta.
- Säästöjä voidaan nykytilanteessa tehdä vain hyvin tarkalla vaikutusten arvioinnilla.
- Tutkitun tiedon hyödyntäminen vaikuttavuuden todentamiseksi, tiedon laatu ja tiedotus

perustelut: digiratkaisujen hyödyntäminen tiedon hankinnassa ja käsittelyssä, tietopohjaisesti kehitetyt digiratkaisut ammattilaisten työvälineenä ja tiedon hyödyntäminen ammattilaisten työn määräytymisessä, hyödynnetään myös henkilöstön näkemyksiä omasta työstään (henkilöstön kuuleminen)

Lisämateriaalit

- Liitteet
 - Koonti työskentelyn kirjauksista
 - Asiantuntijapuheenvuorojen materiaalit